

AG-121

April-2022

M.Com., Sem.-IV

**507 : Human Resource Management
(HRM)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચનાઓ : (1) વિભાગ-Iના તમામ પ્રશ્નો સરખા ગુણ ધરાવે છે.
 (2) વિભાગ-Iમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ લખો.
 (3) વિભાગ-IIમાં પ્રશ્ન-5 ફરજિયાત છે.

વિભાગ – I

1. (A) માનવ સંસાધન સંચાલનની વ્યાખ્યા લખો અને તેના હેતુઓ સમજાવો. 10
 (B) વ્યૂહાત્મક માનવ સંસાધન સંચાલન એટલે શું ? અને અસરકારક વ્યૂહાત્મક માનવ સંસાધન સંચાલન સામેના પડકારો સમજાવો. 10
2. (A) કાર્ય વિશ્લેષણનો અર્થ સમજાવો અને તેનું મહત્ત્વ સમજાવો. 10
 (B) કર્મચારી પસંદગીના પ્રાપ્તિસ્થાનો સમજાવો. 10
3. (A) કામગીરી મૂલ્યાંકનનો અર્થ અને તેની સમસ્યા સમજાવો. 10
 (B) કામદારનો સંચાલનમાં હિસ્સો એટલે શું ? અને સંચાલનમાં હિસ્સેદારીના સ્વરૂપો/પદ્ધતિઓ સમજાવો. 10
4. (A) ઔદ્યોગિક સંબંધોનો અર્થ અને તેનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. 10
 (B) સામૂહિક સોદાગીરી એટલે શું ? અને તેનું મહત્ત્વ સમજાવો. 10

વિભાગ – II

5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : (કોઈપણ પાંચ) 10
 (1) માનવ સંસાધન સંચાલનનો પ્રાથમિક સંબંધ _____ સાથે છે.
 (a) વેચાણ (b) લોકોના પરિમાણ
 (c) બાહ્ય પર્યાવરણ (d) પડતર

- (2) વ્યૂહાત્મક સંચાલન પ્રક્રિયાના _____ સોપાનો છે.
- (a) ચાર (b) પાંચ
(c) છ (d) સાત
- (3) માનવ સંસાધન કાર્યોમાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (a) કારકિર્દી આયોજન (b) વસ્તુ વિકાસ
(c) કાર્યની ફેરબદલી (d) કાર્ય સમૃદ્ધિકરણ
- (4) સામાજિકીકરણની પ્રક્રિયામાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (a) મૂલ્યો (b) રિવાજો
(c) સંસ્કારો (d) વર્તન
- (5) વ્યવસ્થાતંત્રીય વિકાસ માટે કઈ પદ્ધતિ નથી ?
- (a) ગુણવત્તા વર્તુળ (b) લોકશાહી નેતૃત્વ
(c) સંચાલકીય ગ્રીડ (d) કાર્ય સમૃદ્ધિકરણ
- (6) ગ્રેચ્યુરઈટી ચૂકવણીનો કાયદો કયાં વર્ષમાં અમલ થયો ?
- (a) 1970 (b) 1971
(c) 1972 (d) 1973
- (7) નીચેના પૈકી કર્મચારી કલ્યાણ સુવિધા માટે કોણ જવાબદાર નથી ?
- (a) વ્યાપારી સંગઠનો (b) કેન્દ્ર સરકાર
(c) સમાજ (d) નિયોજકો
- (8) કર્મચારી રાજ્ય વીમા કાયદો કયાં વર્ષમાં લાગુ થયો ?
- (a) 1947 (b) 1948
(c) 1949 (d) 1950
- (9) રાષ્ટ્રીય ઔદ્યોગિક સંબંધ પંચની સભ્ય સંખ્યા વધુમાં વધુ કેટલી હોવી જોઈએ ?
- (a) પાંચ (b) છ
(c) સાત (d) આઠ
- (10) મજૂર સંઘનો મૂળ કાયદો કયા વર્ષથી અમલ થયો ?
- (a) 1926 (b) 1927
(c) 1928 (d) 1929

AG-121

April-2022

M.Com., Sem.-IV

**507 : Human Resource Management
(HRM)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions :** (1) All questions in Section-I carry equal marks.
 (2) Attempt any **two** questions in Section-I.
 (3) Question No. **5** in Section-II is Compulsory.

SECTION – I

1.	(A) Define H.R.M. and explain its objectives.	10
	(B) What is strategic H.R.M. ? Explain challenges to effective strategic H.R.M.	10
2.	(A) Give meaning of Job analysis and explain importance of it.	10
	(B) Explain sources of recruitment for employees.	10
3.	(A) Give meaning of performance evaluation and explain problem in it.	10
	(B) What is worker's participation in management and explain the forms / methods of participation in management.	10
4.	(A) What is Industrial relation and explain scope of it.	10
	(B) What is collective bargaining and explain importance of it.	10

SECTION – II

5.	Choose the correct option : (any five)	10
(1)	H.R.M. is primarily concerned with _____.	
	(a) Sales	(b) Dimension of people
	(c) External environment	(d) Cost discipline
(2)	Strategic management process usually consists of _____ steps.	
	(a) four	(b) five
	(c) six	(d) seven
(3)	From the below given functions which is not included in H.R.M. function ?	
	(a) career planning	(b) product development
	(c) job rotation	(d) job enrichment

- (4) Which of the following is not included in the process of socialization ?
(a) Values (b) Customs
(c) Culture (d) Behaviour
- (5) Which is not a technique for organizational development ?
(a) Quality circles (b) Democratic leadership
(c) Managerial grid (d) Job enrichment
- (6) Payment of Gratuity Act was established in _____ year.
(a) 1970 (b) 1971
(c) 1972 (d) 1973
- (7) Who is not responsible for employee welfare facilities ?
(a) Trade Union (b) Central Government
(c) Society (d) Employers
- (8) In which year Employee's State Insurance Act was established ?
(a) 1947 (b) 1948
(c) 1949 (d) 1950
- (9) How many maximum members should be in National Industrial Relation Commission ?
(a) Five (b) Six
(c) Seven (d) Eight
- (10) In which year original Act of Trade Union came into existence ?
(a) 1926 (b) 1927
(c) 1928 (d) 1929